

UN SPECTACOL DE „ADIO“

...Escu de Tudor Mușatescu • Teatru TV
 • Data premierei: 27 martie 1990 • Regia: Dinu Cernescu • Scenografia: Liviu Ciulei
 • Distribuția: Ștefan Bănică (Decebal Necșulescu), Ștefan Mihailescu-Braila (Langada), Maria Georgescu Pătrașcu (Amélie), Dorina Lazar (Nina), Astra Dan (Miza), Corado Negreanu (Stamatescu), Jorj Voicu (Platon), Mircea Cruceanu (Traian), Minel Kleper (Un comisar).

Întia premieră teatrală a Televiziunii Române Libere a fost un spectacol cu valoare de document. Realizatorii au dorit să se despartă de aspra vreme a abuzurilor de tot soiul într-un mod „pilduitor”. Au concentrat, în aproape două ore de emisie, stereotipii de concepție frecvente în numeroase montări anterioare ale Teatrului TV.

Operația, atât de necesară acum, la ora dezvăluirilor, s-a făcut cu un text și o reprezentație care să lămurească deplin scopul propus: ...Escu de Tudor Mușatescu. Comedie de mare virtuozitate comică, cu atât mai virtuosă victimă ușoară a supralicităților și deriziunii.

S-a ales spectacolul Teatrului Giulești a cărui premieră a avut loc în urmă cu două decenii. Un spectacol care decedase de bătrânețe — sute de reprezentații, pretutindeni. Dar... „popular”. Una la mîna vechilor metode de lucru. E solicitată distribuția „de atunci”, care visează și noaptea textul — economie de timp, de

repetiții. Doi la mîna. Chiar dacă timpul nu iartă nici pe actrițele îndrăgite, sîntem constrinși să dăm respectul cuvenit frumoaselor amintiri, vremurilor cînd interpreta își pune de acord vîrsta cu cea a personajului. Dar arta e și iluzie, nu? Voci dogite de tutun și de ani rostesc replici suave și ațîțătoare, de alcov. Ceea ce — sperăm — nu se va mai întîmpla în viitor! Amélie și Nina vor fi suple și decoltate pînă la scandal (scandalul puritanilor supraviețuitori din epoca de tristă amintire!).

Actorii distribuiți în rolurile Decebal Necșulescu și Langada erau și sînt capete de afix. Pentru ei, mai ales, venea lumea la teatru. Pentru ei, mai ales, am deschis televizorul. Ispita era mare. Mușatescu și-a scris piesa în 1935, pentru alt public. Așadar, intențiile, hazul trebuiau aduse „la zi”. Încă un păcat de neiertat al culturnicilor de ieri. Mistica „actualizării” a făcut ravagii. Nu sînt de vină cei care, interpretînd, au desfigurat textul de valoare literară și spectaculară prin „cirlige”, îngroșări, vulgarități de comportament, adaos de expresii culese de pe buzele periferiei, garant al succesului „monstru”! Se cerea accesibilitate și veselie. E doar un mediu politicianist, burghez; fără pasta groasă a caricaturii, protagoniștii ar fi căzut în greșeala lui Mușatescu, care trebuie, totuși, „salvat”, căci are merite incontestabile, dar aici a tratat simplist relațiile, liricizînd momente vrednice de oprobiul public. În totul, demascare prin hohot asurzitor a unei lumi pentru „coșul istoriei”.

Așa s-a lucrat pînă mai ieri și nu trebuie să uităm! Așa ne-am înverșunat și noi să privim spectacolul (!) semnat de reputatul regizor Dinu Cernescu — întia premieră teatrală a Televiziunii Române Libere....

I. N.

ANATOMIA EXASPERĂRII

CE FACEM CU VIOLONCELUL? de Matei Vișniec • Teatrul TV, programul 2 • Data premierei: 4 mai 1990 • Regia: Nicolae Scarlat • Scenografia: Vasile Rotaru și Ruxandra Birsan • Imagine: Laurențiu Popescu • Distribuția: Dan Joitoiu (Bărbatul cu violoncelul), Claudiu Istodor (Bărbatul cu ziarul), Camelia Zorlescu (Doamna cu voal), Gheorghe Dănilă (Bărbatul cu baston).

Piese pentru teatru ale lui Matei Vișniec nu au avut soarta pe care ar fi meritat-o. Cele scurte — cîteva autorul mi le încredințase spre citire — au fost publicate în excelente reviste studențești, una dintre ele a și fost prezentată public la Costinești, dar scena profesionistă — prin „grija” acelor „specialiști” de la fostul Consiliu de Cultură — încă nu le cunoscuse. Și, cînd în sfîrșit, Teatrul „Nottara” era cît pe-acî să ofere o premieră Vișniec, acesta pleacă din țară. Părerea de rău cred că n-au avut-o „specialiștii” (oare ce-or mai face domniile lor?!), ci oamenii de teatru.

Scriitor autentic, intelectual cu o vocație certă a literarului, poet și dramaturg, Matei Vișniec este prezentat cu premiera **Ce facem cu violoncelul?** la teatrul TV. Spectacolul realizat de Nicolae Scarlat îmi pare un semn îmbucurător pentru un reviriment mult așteptat din partea teatrului de televiziune. Aflați într-un spațiu închis — **o sală de așteptare** — tînărul, femeia și bărbatul sînt agresati de un violoncelist care își continuă nelulburat exercițiul. Tînărul apare pentru prima oară aici, citește ziarul, ceilalți doi mai fuseseră și păreau obișnuiți cu așteptarea și cu violoncelul. Stau toți așezați pe scaune și numai iritarea noului venit începe să „producă” piesa și conflictul ei.

Spectacolul întreg e o anatomie a exasperării. Începutul e o conversație obișnuită în care întrebările simple ale Bărbatului cu ziarul par să-i miște pe ceilalți doi din turpitudinea așteptării și confortul inerției. Interesant e că jocul interpretului — Claudiu Istodor — desenează o hartă precisă a **ezitării violente**: violoncelul devine tiranic, melodia adică, dar, pentru a scăpa de ea, trebuie să-l faci să amuțească pe solist. Aș putea acum să compar printr-o facilă operație senzația și „jocul” de mai sus cu starea noastră de dinainte de decembrie. A scăpa de melodia obsedantă prin înlăturarea instrumentistului! Cadrul scenografic este extrem de simplu: scaunele și vestimentația interpreților, caracterizantă pentru fiecare. Furia tînărului, într-un moment de paroxism, duce la sfîșierea hainei de ploaie care-i ascundea ținuta sportivă. Doamna fumează cu un țigaret sic, domnul arboresc are un stil conservator, iar violoncelistul este **comme il faut**. Scenografia Vasile Rotaru și Ruxandra Birsan au conferit simplității mediului fizic circumstanța eficienței stilistice, pusă în valoare de imaginea TV realizată de Laurențiu Popescu.